



SLOVENSKÁ REPUBLIKA

NÁLEZ

Ústavného súdu Slovenskej republiky

V mene Slovenskej republiky

II. ÚS 416/06-77

Ústavný súd Slovenskej republiky na verejnom zasadnutí 26. apríla 2007 v senáte zloženom z predsedu Jána Lubyho, zo sudkyne Marianny Mochnáčovej a sudcu Ladislava Orosza v konaní o sťažnosti RNDr. J. B., K., t. č. Česká republika, zastúpeného advokátom JUDr. D. S., K., ktorou namietal porušenie svojho základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov podľa čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky postupom Krajského súdu v Bratislave v konaní vedenom pod sp. zn. 8 Cbsi 48/2005 (pôvodne vedenom pod sp. zn. 55 Cbi 183/2001), za účasti Krajského súdu v Bratislave, takto

r o z h o d o l :

1. Základné právo RNDr. J. B. na prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov podľa čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky postupom Krajského súdu v Bratislave v konaní vedenom pod sp. zn. 8 Cbsi 48/2005 (pôvodne vedenom pod sp. zn. 55 Cbi 183/2001) porušené bolo.

2. Krajskému súdu v Bratislave **p r i k a z u j e**, aby v konaní vedenom pod sp. zn. 8 Cbsi 48/2005 konal bez zbytočných prietáhov.

3. RNDr. J. B. priznáva finančné zadostučinenie v sume 70 000 Sk (slovom sedemdesiatisíc slovenských korún), ktoré mu je Krajský súd v Bratislave povinný vyplatiť do dvoch mesiacov od právoplatnosti tohto nálezu.

4. Krajský súd v Bratislave je povinný uhradiť RNDr. J. B. trovy právneho zastúpenia v sume 8 936 Sk (slovom osemtisícdeväťstotridsaťšesť slovenských korún) na účet jeho právneho zástupcu JUDr. D. S., K., do dvoch mesiacov od právoplatnosti tohto nálezu.

O d ô v o d n e n i e :

I.

Ústavný súd Slovenskej republiky (ďalej len „ústavný súd“) uznesením sp. zn. II. ÚS 416/06 zo 14. decembra 2006 prijal podľa § 25 ods. 3 zákona Národnej rady Slovenskej republiky č. 38/1993 Z. z. o organizácii Ústavného súdu Slovenskej republiky, o konaní pred ním a o postavení jeho sudcov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o ústavnom súde“) na ďalšie konanie sťažnosť RNDr. J. B. (ďalej len „sťažovateľ“), ktorou namietal porušenie svojho základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietahov podľa čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“) postupom Krajského súdu v Bratislave (ďalej len „krajský súd“) v konaní vedenom pod sp. zn. 8 Cbsi 48/2005 (pôvodne vedenom pod sp. zn. 55 Cbi 183/2001).

Zo sťažnosti vyplýva, že sťažovateľ podal 3. apríla 2000 Okresnému súdu Bratislava II návrh na začatie konania (o určenie pravosti pohľadávky). Okresný súd Bratislava II postúpil 19. júna 2001 predmetný spis vecne príslušnému krajskému súdu, kde bola vec pôvodne vedená pod sp. zn. 55 Cbi 183/2001, a od 11. apríla 2005 po prevedení do senátu Cbsi bola vedená pod sp. zn. 8 Cbsi 48/2005.

Sťažovateľ uviedol, že ku dňu podania sťažnosti ústavnému súdu nebolo konanie vo veci právoplatne skončené.

V sťažnosti sa sťažovateľ domáhal, aby ústavný súd podľa čl. 127 ústavy rozhodol, že postupom krajského súdu bolo porušené jeho základné právo na prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov podľa čl. 48 ods. 2 ústavy, a aby prikázal krajskému súdu konať v predmetnom konaní bez zbytočných prietáhov. Súčasne žiadal, aby mu ústavný súd priznal finančné zadosťučinenie v sume 850 000 Sk a úhradu trov konania.

Krajský súd sa na základe výzvy ústavného súdu vyjadril k sťažnosti podaním sp. zn. Spr. 3650/2006 doručeným ústavnému súdu 29. januára 2007, v ktorom okrem iného opísal priebeh napadnutého konania takto:

«... sťažovateľ podal návrh na začatie konania na okresnom súde dňa 03. 04. 2000. Okresný súd postúpil súdny spis sp. zn. 19 C 103/2000 krajskému súdu ako vecne príslušnému na konanie vo veci podľa ustanovenia § 9 ods. 4, písm. a) zákona č. 99/1963 Zb. - Občiansky súdny poriadok v platnom znení (ďalej len „OSP“). Krajský súd obdržal uvedený súdny spis dňa 19. 06. 2001.

Návrh bol pridelený sudkyňi JUDr. D. F. a konanie vedené pod sp. zn. 55 Cbi 183/2001.

Sťažovateľ bol vyzvaný na zaplatenie súdneho poplatku za návrh v sume 500,-- Sk výzvou zo dňa 04. 09. 2001, ktorú prevzal dňa 04. 10. 2001.

Podaním doručeným krajskému súdu dňa 15. 10. 2001 požiadal sťažovateľ o predĺženie lehoty na zaplatenie súdneho poplatku.

Listom zo dňa 28. 11. 2001 bol sťažovateľ vyzývaný krajským súdom na zaplatenie uvedeného súdneho poplatku, pretože v súdnom spise sa nenachádzal žiadny dôkaz o zaplatení tohto poplatku tak, ako to sťažovateľ tvrdil vo svojej žiadosti o predĺženie lehoty na zaplatenie súdneho poplatku, doručenej dňa 15. 10. 2001.

Prípisom doručeným krajskému súdu dňa 31. 12. 2001 oznámil sťažovateľ zmenu adresy.

Dňom 01. 01. 2002 bola vec pridelená sudkyňi JUDr. D. L.

Nakoľko súdny poplatok nebol na základe výzvy uhradený krajský súd uznesením č. k. 55 Cbi 183/2001-31 zo dňa 16. 04. 2002 konanie pre nezaplatenie súdneho poplatku zastavil. Toto uznesenie prevzal sťažovateľ dňa 23. 04. 2002, proti ktorému podal dňa 02. 05. 2002 odvolanie a zároveň s ním zaplatil aj súdny poplatok v sume 500,-- Sk

vo forme kolkovej známky. Krajský súd uznesením č. k. 55 Cbi 183/2001-34 zo dňa 03. 10. 2002 autoremedúrou zrušil ním vydané (vlastné) rozhodnutie - uznesenie č. k. 55 Cbi 183/2001-31 zo dňa 16. 04. 2002, ktoré uznesenie sťažovateľ prevzal dňa 21. 10. 2002.

Rozvrhom práce platným na kalendárny rok 2004 (presne dňom 01. 02. 2004) bol súdny spis sp. zn. 55 Cbi 183/2001 pridelený sudkyňi JUDr. E. K., ktorá podaním zo dňa 26. 08. 2004 požiadala Okresný súd v Dunajskej Strede o oznámenie aktuálneho stavu konaní vo veciach sp. zn. 9 C 61/1994 a sp. zn. 5 C 177/1990, súvisiacich s konaním sp. zn. 55 Cbi 183/2001. Okresný súd v Dunajskej Strede oznámil krajskému súdu stav uvedených konaní podaním doručeným dňa 07. 10. 2004. V oznámení uviedol, že konanie vo veci sp. zn. 5 C 177/1990 ešte nie je právoplatne skončené a vec sp. zn. 9 C 61/1994 bola postúpená na Krajský súd v Trnave na ďalšie konanie. (...)

Dňa 30. 11. 2004 požiadala konajúca sudkyňa o oznámenie aktuálneho stavu konania sp. zn. 9 C 61/2004 Krajský súd v Trnave, ktorý prevzal predmetný dopyt dňa 13. 12. 2004.

Krajský súd vytýčil termín pojednávania vo veci sp. zn. 55 Cbi 183/2001 na deň 10. 03. 2005, ktoré pojednávanie odročil na neurčito.

Dňa 11. 04. 2005 bola pomocou technických prostriedkov vec sp. zn. 55 Cbi 183/2001 pridelená sudkyňi JUDr. V. Š. pod novou sp. zn. 8 Cbsi 48/2005, ktorá vytýčila termín pojednávania na deň 06. 05. 2005. Na uvedený termín pojednávania sa nedostavil sťažovateľ ani odporca. Preto bol termín pojednávania odročený na deň 09. 09. 2005.

Dňa 05. 05. 2005, bolo krajskému súdu doručené oznámenie sťažovateľa, že sa nemôže zúčastniť pojednávania dňa 09. 09. 2005 z osobných dôvodov. (...)

Odporca požiadal písomnou žiadosťou, doručenou krajskému súdu dňa 30. 08. 2005, o odročenie pojednávania, ktoré bolo stanovené na deň 09. 09. 2005 z dôvodu, že v tom čase bude čerpať riadnu dovolenku.

Sťažovateľ oznámil krajskému súdu faxovým podaním, doručeným dňa 08. 09. 2005, že je práceneschopný.

Preto bolo pojednávanie dňa 09. 09. 2005 odročené na neurčito.

Podaním doručeným krajskému súdu dňa 25. 10. 2005 oznámil sťažovateľ aktuálnu

zmenu adresy.

Ďalší termín pojednávania bol vytýčený na deň 30. 06. 2006. ktorého konania sa sťažovateľ opäť nezúčastnil. Termín pojednávania bol stanovený na deň 22. 09. 2006.

Na termín pojednávania dňa 22. 09. 2006 sa sťažovateľ ospravedlnil z dôvodu služobnej cesty v zahraničí, preto krajský súd stanovil nový termín pojednávania na deň 27. 10. 2006.

Na termín pojednávania dňa 27. 10. 2006 sa sťažovateľ opakovane ospravedlnil z dôvodu, že v dňoch od 27. 10. - 28. 10. 2006 sa zúčastní školenia, preto krajský súd odročil pojednávanie na deň 08. 12. 2006, ktorý deň rozhodol v merite veci rozsudkom č. k. 8 Cbsi 48/2005-105 zo dňa 08. 12. 2006 tak, že návrh zamietol.

Predmetný rozsudok zatiaľ nenadobudol právoplatnosť, pretože sa doručuje účastníkom konania.»

Pokiaľ ide o okolnosti, ktoré mali vplyv na plynulý priebeh napadnutého konania, krajský súd uviedol:

„Značný podiel na dĺžke predmetného sporu majú viaceré vykonané zmeny v osobách konajúcich sudcov - členov v rámci senátov krajského súdu, čo je objektívnou skutočnosťou a nevyhnutnosťou.

Je tiež nesporné, že krajský súd v priebehu konania neustále preveroval stav dvoch konaní vo veciach sp. zn. 9 C 61/1994 a sp. zn. 5 C 177/1990, ktoré súviseli s prejednávanou vecou sp. zn. 8 Cbsi 48/2005.

Z tohto dôvodu konštatujem, že vzniklé prieťahy v súdnom konaní krajského súdu v dobe od 09. 09. 2005 do 02. 05. 2006, sú objektívneho charakteru a boli riadne zdôvodnené okolnosťami tak, ako je to vyššie uvedené.“

Krajský súd v závere vyjadrenia uviedol, že k predĺženiu konania prispel aj sťažovateľ, „... ktorý na výzvy krajského súdu nezaplatil súdny poplatok za návrh, požadoval predĺžiť lehoty na splnenie uložených povinností, viackrát zmenil adresu svojho bydliska, nezúčastňoval sa vytýčených pojednávanií (hoci sa na ne včas a riadne ospravedlnil), z ktorého dôvodu krajský súd sťažovateľa nemohol vo veci riadne vypočúť. Dôkazné bremeno, ako aj záujem na ukončení veci, bol na strane sťažovateľa ako

navrhovateľa. Mám za to, že samotný sťažovateľ prispel svojou mierou k predlžovaniu súdneho konania vedeného pod sp. zn. 8 Cbsi 48/2005, čo je preukázateľné z vyššie uvedených opakovaných a nadbytočných procesných úkonov krajského súdu, smerujúcich k sťažovateľovi v záujme skončenia veci“.

Krajský súd podaním sp. zn. Spr. 3650/2006 z 19. februára 2007 doplnil svoje vyjadrenie k sťažnosti a oznámil, že sťažovateľ podal 12. februára 2007 odvolanie proti rozsudku krajského súdu z 8. decembra 2006, preto bola vec predložená Najvyššiemu súdu Slovenskej republiky na rozhodnutie o odvolaní, kde je vedená pod sp. zn. 1 Obo 26/07.

Ústavný súd zo súdneho spisu krajského súdu zistil v zásade rovnaké skutočnosti, ako vo svojom vyjadrení uviedol krajský súd. Navyše ústavný súd zistil, že ku dňu vydania tohto rozhodnutia nebolo rozhodnuté o odvolaní sťažovateľa.

K citovanému vyjadreniu krajského súdu zaujal stanovisko právny zástupca sťažovateľa v podaní z 5. februára 2007, v ktorom k priebehu konania uviedol, že:

«1.) Návrh na začatie konania bol podaný na Okresný súd Bratislava II. pod sp. zn.: 19 C 103/2000 a to dňa 03. 04. 2000. Okresnému súdu Bratislava II. trvalo 14 mesiacov a 16 dní keď 19. 06. 2001 spis doručil príslušnému súdu ktorým bol Krajský súd v Bratislave. Nie je zrejmé, z akého dôvodu trvalo také dlhé obdobie postúpenie spisu príslušnému súdu. Z hľadiska predmetu konania, ktorým je porušenie základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prieťahov, aj toto obdobie považujem za podstatné ktoré prispelo k zbytočným prieťahom.

2.) Vo vyjadrení odporcu sa uvádza, že 31. 12. 2001 som oznámil zmenu svojej adresy a nie je mi zrejmé, ako súvisí táto otázka so zbytočnými prieťahmi v konaní v predmetnej právnej veci?

3.) Výzvou zo dňa 04. 09. 2001 som bol vyzvaný na zaplatenie súdneho poplatku za návrh v sume 500,- Sk, ktorú som prevzal dňa 04. 10. 2001. Vzhľadom na to, že som požiadal odporcu o predĺženie lehoty na zaplatenie súdneho poplatku, listom ktorý bol doručený odporcovi dňa 15. 10. 2001, odporca dňa 28. 11. 2001 ma vyzval opakovane na zaplatenie súdneho poplatku. Dňa 16. 04. 2002 odporca vydal uznesenie

č. k.: 55 Cbi 183/2001-31 ktorým konanie zastavil pre nezaplatenie súdneho poplatku. V tomto prípade odporcovi trvalo viac ako 4 mesiace vydanie uvedeného uznesenia. Dňa 02. 05. 2002 som podal odvolanie proti uvedenému uzneseniu a zároveň som zaplatil súdny poplatok v sume 500,- Sk. Krajský súd v rámci autoremedúry dňa 03. 10. 2004 pod č. k.: 55 Cbi 183/2001-34 vydal uznesenie ktorým zrušil svoje uznesenie o zastavení konania zo dňa 16. 04. 2002. V tomto prípade odporcovi trvalo 5 mesiacov a jeden deň vydať uznesenie v rámci autoremedúry o zrušení uznesenia o zastavení konania.

4.) O tom, že došlo k zbytočným priet'ahom v predmetnom konaní, svedčí aj skutočnosť, že odporca dňa 03. 10. 2002 pod č. k.: 55 Cbi 183/2001-34 vydal uznesenie v rámci autoremedúry, ktorým zrušil uznesenie o zastavení konania zo dňa 16. 04. 2002 pre nezaplatenie súdneho poplatku. Ďalší úkon ktorý by svedčil o tom, že odporca má záujem o riešenie mojej právnej veci v rozumnej a prijateľnej lehote zo strany odporcu bol vykonaný až 26. 08. 2004. Teda ďalší úkon zo strany súdu bol vykonaný po jednom roku 10 mesiacoch a 23 dňoch. Aj tu sa jednalo o formálny úkon, keď odporca požiadal Okresný súd v Dunajskej Strede aby oznámil aktuálny stav v konaniach vedených na jeho síde pod sp. zn.: 9 C 61/1994 a sp. zn.: 5 C 177/1990, keď bolo zrejmé že uvedené konania boli prerušené zo zákona a to z dôvodu vyhlásenia konkurzu na majetok úpadcu ktorý bol predmetom tohto konania.

5.) Odporca dňa 30. 11. 2004 požiadal Krajský súd v Trnave o oznámenie aktuálneho stavu konania na Krajskom síde v Trnave k sp. zn.: 9 C 61/2004. V tomto prípade odporca opäť vykonal úkon ktorý nesmeroval k odstráneniu mojej právnej neistoty ktorú rieši Okresný súd v Dunajskej Strede. Aj toto konanie muselo byť prerušené z dôvodu vyhlásenia konkurzu na majetok úpadcu.

6.) Odporca na deň 10. 03. 2005 vytýčil pojednávanie ktoré sa uskutočnilo a na ktorom bol prítomný odporca a ja som bol osobne prítomný. V tomto prípade odporcovi trvalo od 19. 06. 2001, keď mu spis bol postúpený Okresným súdom Bratislava II., do 10. 03. 2005 spolu 4 roky 8 mesiacov a 22 dní, kým vykonal taký úkon ktorý by naozaj smeroval k vyriešeniu predmetu sporu. V prípade, že za podstatnú považujem otázku zaplatenia súdneho poplatku tak v tomto prípade odporcovi trvalo od 02. 05. 2002, keď som podal odvolanie a zaplatil súdny poplatok, do 10. 03. 2005, trvalo to 3 roky 10 mesiacov a 8 dní. Nie je mi zrejmé, z akého dôvodu som nebol na tomto

pojednávani vypočutý keď som bol prítomný. Táto skutočnosť jednoznačne zaťažuje odporcu už aj vzhľadom na to, že z hľadiska procesnej ekonómie je zbytočné opakovane „tahať“ účastníkov konania na súd keď hneď na prvom pojednávaní je daná možnosť v prípade riadnej prípravy na pojednávanie, aby súd keď nerozhodne tak aby ma aspoň vypočul. Ani uvedené pojednávanie nie je možné považovať za také pojednávanie, ktoré by prispelo k vyriešeniu sporu a to z toho dôvodu, že súd na tomto pojednávaní vydal uznesenie v ktorom pojednávanie odročí na neurčito s tým, že sa zisťuje stav spisu Okresného súdu v Dunajskej Strede sp. zn.: 9 C 61/1994 čo už krajský súd raz vykonal dňa 26. 08. 2004. Uvedený postup je v rozpore aj s § 119 ods. 1 OSP ktorý uvádza, že pojednávanie sa môže odročiť len z dôležitých dôvodov. Tieto skutočnosťami nie je možné považovať za dôležité dôvody.

7.) V súvislosti so skutočnosťami uvedenými v bode 6 bolo nariadovanie ďalších pojednávani na deň 06. 05. 2005, 09. 09. 2005 v rozpore so zásadou procesnej ekonómie. Ďalší termín pojednávania bol vytýčený na deň 22. 09. 2006 a odporcom odoslaný dňa 30. 06. 2006, teda po 9 mesiacoch a 21 dní od posledného dátumu vytýčenia pojednávania.»

K vyjadreniu krajského súdu týkajúceho sa správania sťažovateľa uviedol, že:

„8.) Odporca vo svojom vyjadrení navádza zdanie, ako by som sa ja svojím konaním v podstatnej miere pričínal k prieťahom v konaní. V tomto prípade uvádza nezaplatenie súdneho poplatku, zmenu adresy môjho bydliska, neúčast na vytýčených pojednávaniach a tým nemožnosť môjho vypočutia. Považujem za potrebné dôrazne uviesť, že zmena adresy môjho bydliska, ktorú som písomne zaslal odporcovi, svedčí o opaku ako o tom, že som v konaní nebol činný. Odporca nevie preukázať že by z dôvodu zmeny mojej adresy nebola prevzatá písomnosť odporcu resp. že táto písomnosť musela byť vrátená z dôvodu, že som sa nezdržoval v mieste svojho bydliska. Ako som už uviedol v bode 6 tohto vyjadrenia, dňa 10. 03. 2005 som bol prítomný na pojednávaní a nič nebránilo odporcovi aby ma na tomto pojednávaní vypočul. To, že odporca na toto pojednávanie nebol riadne pripravený, nemôže ísť na môj úkor. Naopak, som toho názoru a vyššie uvedené skutočnosti jednoznačne preukazujú, že som bol dostatočne aktívny aby sa môj spor vyriešil aj z toho dôvodu že sa jedná o konania, ktoré prebiehajú od roku 1990 a od roku 1994. Teda konanie

5 C 177/1990 už prebieha 17. rok a konanie 9 C 61/1994 prebieha 13. rok. Ďalej o mojom aktívnom prístupe svedčí aj to, že listom zo dňa 03. 05. 2004 zn.: S 97/2001 cestou môjho právneho zástupcu JUDr. D. S., advokáta, K., ktorého kópiu zasielam v prílohe, som najprv žiadal súd aby ma písomne informoval o stave právnej veci a dňa 09. 09. 2004 som sa sťažoval na prietahy v konaní cestou môjho právneho zástupcu a potom dňa 18. 05. 2006 písomnou sťažnosťou. V tomto prípade teda som podal 3 sťažnosti aj napriek tomu do dnešného dňa konanie vedené na Krajskom súde v Bratislave pod sp. zn.: 55 Cbi 183/01 nieje právoplatne skončené aj keď dňa 08. 12. 2006 bol vydaný rozsudok.

K procesným úkonom odporcu považujem za potrebné uviesť, že základnému právu na konanie bez zbytočných prietahov nezodpovedá akýkoľvek (hoci zdanlivo aktívny) postup súdu ale len taký, do ktorého sa premieta procesná zásada hospodárnosti súdneho konania, rešpektovanie ktorej je nevyhnutným predpokladom rýchleho a účinného poskytnutia právnej ochrany. Aj nesprávna činnosť súdu môže porušiť ústavou zaručené práva podľa čl. 48 ods. 2 Ústavy. Som toho názoru a vyššie som to dostatočne presne špecifikoval, že odporca nevyužil tie procesné prostriedky, ktorými by účelne zabezpečil účinnú a rýchlu ochranu mojich práv.“

Napokon v závere vyjadrenia právny zástupca sťažovateľa uviedol, že sťažovateľ trvá na verejnom ústnom pojednávaní.

Pretože s upustením od ústneho pojednávania v predmetnej veci súhlasil len jeden z účastníkov (krajský súd) a sťažovateľ na jeho konaní trval, ústavný súd ho nariadil bez ohľadu na to, či so zreteľom na okolnosti danej veci, predmet konania a stanoviská účastníkov možno od neho očakávať ďalšie objasnenie veci.

Ústne pojednávanie nariadené na 26. apríl 2007 sa konalo len za účasti sťažovateľa a jeho právneho zástupcu. Predsedníčka krajského súdu svoju neúčast' ospravedlnila listom z 24. apríla 2007 z dôvodu nadmernej pracovnej zaneprázdnenosti.

Právny zástupca sťažovateľa, resp. sťažovateľ na pojednávaní neuviedli žiadne nové skutočnosti, ktoré by ústavnému súdu už neboli známe z obsahu spisového materiálu

v označenej veci, zo sťažnosti, z príloh k nej pripojených a z vyjadrení a oznámení účastníkov konania. Sťažovateľ na pojednávaní doručil ústavnému súdu krátkou cestou „Oznámenie k sp. zn.: II. ÚS 416/06“, v ktorom podrobne opísal dôvody, pre ktoré sa domáha primeraného finančného zadosťučinenia v sume 850 000 Sk.

Sťažnosť sťažovateľa predbežne prerokoval a prijal na ďalšie konanie II. senát ústavného súdu. Na základe rozvrhu práce ústavného súdu na rok 2007 sa stal sudca spravodajca v tejto veci členom IV. senátu. Vzhľadom na to vo veci samej o sťažnosti sťažovateľa rozhodoval IV. senát ústavného súdu v zložení uvedenom v záhlaví tohto nálezu.

II.

Ústavný súd rozhoduje podľa čl. 127 ods. 1 ústavy o sťažnostiach fyzických osôb alebo právnických osôb, ak namietajú porušenie svojich základných práv alebo slobôd, alebo ľudských práv a základných slobôd vyplývajúcich z medzinárodnej zmluvy, ktorú Slovenská republika ratifikovala a bola vyhlásená spôsobom ustanoveným zákonom, ak o ochrane týchto práv a slobôd nerozhoduje iný súd.

Sťažovateľ sa svojou sťažnosťou domáhal vyslovenia porušenia základného práva podľa čl. 48 ods. 2 ústavy, podľa ktorého každý má právo, aby sa jeho vec verejne prerokovala bez zbytočných prietáhov...

Ústavný súd pri rozhodovaní o sťažnostiach namietajúcich porušenie základného práva podľa čl. 48 ods. 2 ústavy vychádza zo svojej ustálenej judikatúry, v súlade s ktorou „Účelom základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov je odstránenie stavu právnej neistoty, v ktorej sa nachádza osoba domáhajúca sa rozhodnutia všeobecného súdu. Samotným prerokovaním veci na súde sa právna neistota osoby domáhajúcej sa rozhodnutia neodstraňuje. K stavu právnej istoty dochádza zásadne až právoplatným rozhodnutím súdu alebo iným zákonom predvídaným spôsobom, ktorý znamená nastolenie právnej istoty inak ako právoplatným rozhodnutím súdu“ (m. m. IV. ÚS 221/04).

Základnou povinnosťou súdu a sudcu je preto zabezpečiť taký procesný postup v súdnom konaní, ktorý čo najskôr odstráni stav právnej neistoty, kvôli ktorému sa účastník obrátil na súd so žiadosťou o jeho rozhodnutie.

Táto povinnosť súdu a sudcu vyplýva z § 6 Občianskeho súdneho poriadku (ďalej len „OSP“), ktorý súdom prikazuje, aby v súčinnosti so všetkými účastníkmi konania postupovali tak, aby ochrana ich práv bola rýchla a účinná, ďalej z § 100 ods. 1 OSP, podľa ktorého len čo sa konanie začalo, postupuje v ňom súd i bez ďalších návrhov tak, aby vec bola čo najrýchlejšie prejednaná a rozhodnutá.

Sudca je podľa § 117 ods. 1 OSP povinný robiť vhodné opatrenia, aby sa zabezpečilo splnenie účelu pojednávania a úspešné vykonanie dôkazov. Ďalšia významná povinnosť pre sudcu vyplýva z § 119 ods. 1 OSP, podľa ktorého sa pojednávanie môže odročiť len z dôležitých dôvodov, ktoré sa musia oznámiť. Ak sa pojednávanie odročuje, predseda senátu alebo samosudca spravidla oznámi deň, kedy sa bude konať nové pojednávanie.

Pri posudzovaní otázky, či v súdnom konaní došlo k zbytočným priet'ahom v konaní, a tým aj k porušeniu základného práva podľa čl. 48 ods. 2 ústavy, ústavný súd v súlade so svojou doterajšou judikatúrou (III. ÚS 111/02, IV. ÚS 74/02, III. ÚS 142/03, III. ÚS 274/06) zohľadňuje tri základné kritériá, ktorými sú právna a faktická zložitosť veci, o ktorej súd rozhoduje (1), správanie účastníka súdneho konania (2) a postup samotného súdu (3). Za súčasť prvého kritéria sa považuje aj povaha prerokúvanej veci.

1. Pokiaľ ide o právnu a faktickú zložitosť veci, ústavný súd konštatuje, že predmetom konania vedeného krajským súdom pod sp. zn. 8 Cbsi 48/2005 je nárok sťažovateľa o určenie pravosti pohľadávky popretej v konkurznom konaní. Žaloby tohto typu tvoria štandardnú súčasť rozhodovacej činnosti všeobecných súdov, preto vec nemožno posúdiť ako právne a skutkovo zložitú (napr. II. ÚS 4/06). Pri efektívnom postupe krajského súdu ju podľa názoru ústavného súdu bolo možné rozhodnúť bez zbytočných priet'ahov v konaní. Ani z obsahu súdneho spisu, z vyjadrení sťažovateľa a krajského súdu

ústavný súd nezistil žiadnu skutočnosť svedčiacu o takej právnej alebo skutkovej zložitosti veci, ktorá by mohla spôsobiť predĺženie konania v predmetnej veci.

2. Správanie sťažovateľa je druhým kritériom, pri rozhodovaní o tom, či v konaní pred krajským súdom došlo k zbytočným priet'ahom, a tým aj k porušeniu základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných priet'ahov podľa čl. 48 ods. 2 ústavy.

Z obsahu predmetného spisu ústavný súd zistil, že správanie sťažovateľa čiastočne prispelo k spomaleniu priebehu napadnutého konania. Krajský súd vo vyjadrení uviedol, že predĺženie sporu vidí aj v *„nečinnosti sťažovateľa, ktorý na výzvy krajského súdu nezaplatil súdny poplatok za návrh, požadoval predĺžiť lehoty na splnenie uložených povinností, viackrát zmenil adresu svojho bydliska, nezúčastňoval sa vytýčených pojednávaní (hoci sa na ne včas a riadne ospravedlnil), z ktorého dôvodu krajský súd sťažovateľa nemohol vo veci riadne vypočítať. Dôkazné bremeno, ako aj záujem na ukončení veci, bol na strane sťažovateľa ako navrhovateľa. Mám za to, že samotný sťažovateľ prispel svojou mierou k predlžovaniu súdneho konania vedeného pod sp. zn. 8 Cbsi 48/2005, čo je preukázateľné z vyššie uvedených opakovaných a nadbytočných procesných úkonov krajského súdu, smerujúcich k sťažovateľovi v záujme skončenia veci“*.

Sťažovateľ s vyjadrením krajského súdu nesúhlasí a uvádza, že *„Odporca vo svojom vyjadrení navádza zdanie, ako by som sa ja svojim konaním v podstatnej miere pričínil k priet'ahom v konaní“*. Poukazuje pri tom o. i. na to, že *„zmena adresy môjho bydliska, ktorú som písomne zaslal odporcovi, svedčí o opaku ako o tom, že som v konaní nečinný. Odporca nevie preukázať že by z dôvodu zmeny mojej adresy nebola prevzatá písomnosť odporcu resp. že táto písomnosť musela byť vrátená z dôvodu, že som sa nezdržoval v mieste svojho bydliska“*.

Sťažovateľ nepopiera uhradenie súdneho poplatku až 2. mája 2002 (po doručení uznesenia o zastavení konania z dôvodu neuhradenia súdneho poplatku), t. j. po 7 mesiacoch od doručenia výzvy krajského súdu zo 4. septembra 2001,

čo odôvodňuje tým, že „*poplatok už bol zaplatený okresnému súdu, ktorému návrh bol zaslaný pôvodne*“, o čom sa však dôkaz v spise nenachádzal.

K námietke krajského súdu, že sťažovateľ nemohol byť riadne vypočutý pre opakovanú neprítomnosť na nariadených pojednávaniach, sťažovateľ uviedol, že „... *10. 03. 2005 som bol prítomný na pojednávaní a nič nebránilo odporcovi aby ma na tomto pojednávaní vypočul. To, že odporca na toto pojednávanie nebol riadne pripravený, nemôže ísť na môj úkor*“. Navyše, sťažovateľ opakovane žiadal o vypočutie dožiadaným súdom v mieste jeho vtedajšieho bydliska v Košiciach, krajský súd mu však nevyhoviel.

K opakovanej neúčasti na pojednávaniach sťažovateľ uviedol, že jeho neúčasť bola vždy vopred ospravedlnená a preukázaná listinnými dôkazmi (lekárske potvrdenie o pracovnej neschopnosti, potvrdenie o meškaní prípoja na rýchlik, potvrdenie zamestnávateľa o účasti na školení, atď.), čo potvrdzuje aj vyjadrenie krajského súdu.

Z uvedených dôvodov preto sťažovateľ nesúhlasí s vyjadrením krajského súdu týkajúceho sa jeho správania a považuje svoje správanie za také, ktoré „*v žiadnom prípade*“ neprispelo k priet'ahom.

V súlade s uvedeným ústavný súd konštatuje, že ide nesporne aj o okolnosti na strane sťažovateľa, ktoré objektívne prispeli k predĺženiu posudzovaného konania. Zodpovednosť za oddialenie meritórneho prerokovania predmetnej veci preto nemožno pričítať len na ťarchu krajského súdu.

Uvedené skutočnosti na strane sťažovateľa majúce vplyv na predĺženie doby konania však nevylučujú zodpovednosť krajského súdu za zbytočné priet'ahy v konaní spôsobené jeho nesprávnym či neefektívnym postupom alebo dokonca nečinnosťou (obdobne napr. I. ÚS 21/00, III. ÚS 193/03, III. ÚS 105/04, III. ÚS 111/04).

3. Napokon sa ústavný súd zaoberal postupom krajského súdu v napadnutej veci a zistil také skutočnosti, ktoré pri hodnotení priet'ahov v konaní je potrebné pripísať na jeho ťarchu.

Ústavný súd konštatuje, že v priebehu konania došlo k priet'ahom spôsobeným nečinnosťou krajského súdu bez akejkol'vek zákonnej prekážky v nasledujúcich obdobiach:

- od 2. mája 2002, keď sťažovateľ podal odvolanie proti uzneseniu krajského súdu o zastavení konania pre nezaplatenie súdneho poplatku a zároveň uhradil súdny poplatok, do 3. októbra 2002, keď krajský súd zrušil uznesenie o zastavení konania (t. j. 5 mesiacov),

- od 3. októbra 2002, keď krajský súd zrušil uznesenie o zastavení konania, do 26. augusta 2004, keď krajský súd o. i. vyzval sťažovateľa na vyjadrenie k priloženému vyjadreniu odporcu (t. j. takmer 23 mesiacov),

- od 9. septembra 2005, keď sa uskutočnilo pojednávanie, ktoré bolo odročené na neurčito, do 29. mája 2006, keď bol nariadený nový termín pojednávania na 30. jún 2006 (t. j. takmer 9 mesiacov).

Na základe uvedeného ústavný súd konštatuje, že postup krajského súdu bol poznačený nečinnosťou v trvaní takmer 37 mesiacov, t. j. viac ako 3 roky.

Ústavný súd akceptuje námietku sťažovateľa, že úkony krajského súdu spočívajúce v zisťovaní stavu súdnych konaní vedených inými súdmi (súvisiacich s predmetným sporom) sa javia ako formálne a zbytočné, pretože *„konania boli zastavené (správne prerušené; pozn.) už po vyhlásení konkurzu na majetok úpadcu, t. j. ešte pred mojim podaním žaloby“*.

Postup krajského súdu preto považuje ústavný súd v niektorých jeho obdobiach aj za neefektívny a pripomína, že nielen nečinnosť, ale aj neefektívna činnosť štátneho orgánu (všeobecného súdu) môže zapríčiniť porušenie ústavou zaručeného práva na prerokovanie veci bez zbytočných priet'ahov, ak činnosť štátneho orgánu nesmerovala k odstráneniu právnej neistoty ohľadom tých práv, kvôli ktorým sa sťažovateľ obrátil na štátny orgán, aby o jeho veci rozhodol.

Krajský súd vo svojom vyjadrení k sťažnosti čiastočne priznal svoju zodpovednosť za vznik prierahov v konaní, avšak nie v takom rozsahu, ako to skonštatoval ústavný súd. Na druhej strane ústavný súd nemohol akceptovať argument krajského súdu, že *„značný podiel na dĺžke predmetného sporu majú viaceré vykonané zmeny v osobách konajúcich sudcov - členov v rámci senátov krajského súdu, čo je objektívnou skutočnosťou a nevyhnutnosťou“*.

V tejto súvislosti už ústavný súd vo svojej predchádzajúcej judikatúre poukázal na to, že nadmerné množstvo vecí, v ktorých štát musí zabezpečiť súdne konanie, nezavahuje štát zodpovednosti za zbytočné prierahy v súdnom konaní (napr. III. ÚS 17/02). Námietka personálnych zmien obsadenia tohto úseku nemá povahu okolnosti, ktorá by vylučovala alebo znižovala zodpovednosť súdu vo veci občana, ktorý sa naň obrátil. Tieto okolnosti ústavný súd nezohľadňuje v súvislosti s pozitívnym záväzkom štátu zabezpečiť právo občana na súdne konanie bez zbytočných prierahov.

Uvedený postup krajského súdu nesvedčí o tom, že by svoju činnosť organizoval v súlade s povinnosťou uloženou mu § 100 ods. 1 OSP tak, aby bola vec čo najrýchlejšie prejednaná a rozhodnutá.

Vychádzajúc z uvedeného ústavný súd dospel k názoru, že doterajším postupom krajského súdu v konaní vedenom pod sp. zn. 8 Cbsi 48/2005 došlo k zbytočným prierahom, a tým aj k porušeniu základného práva sťažovateľa na prerokovanie veci bez zbytočných prierahov podľa čl. 48 ods. 2 ústavy.

III.

Pretože ústavný súd zistil porušenie základného práva sťažovateľa na prerokovanie veci bez zbytočných prierahov podľa čl. 48 ods. 2 ústavy krajským súdom, prikázal mu, aby vo veci konal bez zbytočných prierahov a odstránil tak stav právnej neistoty, v ktorej sa nachádza sťažovateľ domáhajúci sa rozhodnutia súdu vo svojej veci.

Podľa čl. 127 ods. 2 ústavy ústavný súd môže svojím rozhodnutím, ktorým vyhovie sťažnosti, priznať tomu, koho práva podľa odseku 1 boli porušené, primerané finančné zadost'učinenie.

Podľa § 50 ods. 3 zákona o ústavnom súde ak sa sťažovateľ domáha primeraného finančného zadost'učinenia, musí uviesť rozsah, ktorý požaduje, a z akých dôvodov sa ho domáha. Podľa § 56 ods. 5 zákona o ústavnom súde ak ústavný súd rozhodne o priznaní primeraného finančného zadost'učinenia, orgán, ktorý základné právo alebo slobodu porušil, je povinný ho vyplatiť sťažovateľovi do dvoch mesiacov od právoplatnosti rozhodnutia ústavného súdu.

Sťažovateľ vo svojej sťažnosti žiadal aj o priznanie primeraného finančného zadost'učinenia v sume 850 000 Sk z dôvodov podrobne opísaných v jeho podaní z 20. apríla 2007, poukazujúc hlavne na skutočnosť, že sa neprimerane dlho nachádza v stave právnej neistoty, ktorý je sprevádzaný pocitom hlbokého sklamania v inštitút všeobecného súdництва uvedených vo svojej sťažnosti.

Cieľom finančného zadost'učinenia je dovŕšenie ochrany porušeného základného práva v prípadoch, v ktorých sa zistilo, že k porušeniu došlo spôsobom, ktorý vyžaduje nielen deklarovanie porušenia, prípadne príkaz na ďalšie konanie bez pokračujúceho porušovania základného práva (IV. ÚS 210/04).

Podľa názoru ústavného súdu prichádza v tomto prípade do úvahy priznanie finančného zadost'učinenia.

Pri určení finančného zadost'učinenia ústavný súd vychádzal zo zásad spravodlivosti aplikovaných Európskym súdom pre ľudské práva, ktorý spravodlivé finančné zadost'učinenie podľa čl. 41 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd priznáva so zreteľom na konkrétne okolnosti prípadu.

Vzhľadom na doterajšiu dĺžku konania vedeného krajským súdom pod sp. zn. 8 Cbsi 48/2005, berúc do úvahy konkrétne okolnosti prípadu (podiel sťažovateľa na spomalení priebehu konania), ako aj skutočnosť, že konanie vo veci nebolo do rozhodnutia ústavného súdu právoplatne skončené, ústavný súd považoval priznanie sumy 70 000 Sk za primerané finančné zadost'učinenie podľa § 56 ods. 4 zákona o ústavnom súde.

Ústavný súd napokon rozhodol aj o úhrade trov konania sťažovateľa, ktoré mu vznikli v dôsledku jeho právneho zastúpenia pred ústavným súdom advokátom JUDr. D. S. Podľa § 36 ods. 2 zákona o ústavnom súde ústavný súd môže v odôvodnených prípadoch podľa výsledku konania uznesením uložiť niektorému účastníkovi konania, aby úplne alebo sčasti uhradil inému účastníkovi konania jeho trovy. Ústavný súd pri rozhodovaní o priznaní trov konania vychádzal z priemernej mesačnej mzdy zamestnanca hospodárstva Slovenskej republiky za I. polrok 2005, ktorá bola 16 381 Sk a za I. polrok 2006, ktorá bola 17 822 Sk.

Úhradu priznal za tri úkony právnej služby (prevzatie a prípravu zastúpenia, podanie sťažnosti a podanie vyjadrenia) v súlade s § 1 ods. 3, § 11 ods. 2 a § 14 ods. 1 písm. a) a c) vyhlášky Ministerstva spravodlivosti Slovenskej republiky č. 655/2004 Z. z. o odmenách a náhradách advokátov za poskytovanie právnych služieb v znení neskorších predpisov (ďalej len „vyhláška“), a to po 2 730 Sk za 2 úkony vykonané v roku 2006 a 2 970 Sk za jeden úkon vykonaný v roku 2007, t. j. spolu 8 430 Sk. Trovy právneho zastúpenia vrátane režijného paušálu 2 x 164 Sk a 1 x 178 Sk (§ 16 ods. 3 vyhlášky) boli priznané v celkovej sume 8 936 Sk.

Odmenu za účasť advokáta na ústnom pojednávaní konanom 26. apríla 2007 vrátane náhrady hotových výdavkov ústavný súd nepriznal, pretože na ňom neboli prednesené žiadne nové skutočnosti (doteraz ústavnému súdu neznáme), ktoré by prispeli k ďalšiemu objasneniu veci, a ústavný súd rozhodol len na základe predložených (pisomných) listinných dôkazov, t. j. sťažnosti a k nej pripojených písomností, vyjadrení účastníkov konania a obsahu súvisiaceho súdneho spisu (m. m. I. ÚS 41/03, I. ÚS 104/03, IV. ÚS 233/03, II. ÚS 240/06).

V tejto súvislosti ústavný súd poukazuje aj na svoju predchádzajúcu judikatúru, podľa ktorej vo veci namietaného porušenia základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných priet'ahov zaručeného v čl. 48 ods. 2 ústavy jej prerokovanie na ústnom pojednávaní – vzhľadom na povahu predmetného posúdenia, ktorá je určená povahou tohto základného práva – ústavný súd nepovažuje ani za vhodný, ani za nevyhnutý procesný prostriedok na zistenie skutočností potrebných pre meritórne rozhodnutie vo veci, t. j. rozhodnutie o tom, či namietaným postupom súdu bolo porušené právo na prerokovanie veci bez zbytočných priet'ahov (napr. I. ÚS 41/03, IV. ÚS 233/03, IV. ÚS 88/05).

Priznanú úhradu trov právneho zastúpenia je krajský súd povinný zaplatiť na účet právneho zástupcu s'ťažovateľa (§ 31a zákona o ústavnom súde v spojení s § 149 OSP).

Vzhľadom na čl. 133 ústavy, podľa ktorého proti rozhodnutiu ústavného súdu nie je prípustný opravný prostriedok, je potrebné pod „právoplatnosťou nálezu“ uvedenou vo výroku tohto rozhodnutia rozumieť jeho doručenie účastníkom konania.

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 26. apríla 2007